

כ"ב תמוז תשס"ד
11 יולי 2004

2413403

אל
תפוצה א', נצ'(1), ב'(3), ג'(1), ד'(1), ו'
לפעולה

הוראת ביצוע מס הכנסה מס' 15/2004 - ניכויים

הנדון:-- מערכת ממוכנת לאישור נכות לפי סעיף 9(5) לפקודת מס הכנסה –
שאלתה IS95

1. כללי
- שאלתה IS95 נועדה למחשב את תהליך הוצאת האישור על זכאות הנישום לפטור ממס הכנסה על פי סעיף 9(5).
- בעתיד תקושר השאלתה לשאלתה IMAS לצורך עריכת חישובי הסכום הפטור.
- המערכת תלווה את כל שלבי הטיפול בפניית הנכה ותהיה שקופה לצפייה לכל העובדים המטפלים בתיקי הנכים.
- בהוראה זו נפרט את שלבי הפעלת השאלתה ואת האישורים שיונפקו כתוצאה משידור הנתונים למערכת.

2. עיקרי החוק והתקנות

- 2.1 החוק
- סעיף 9(5) פוטר עיוור ונכה 100% (או 90% לפחות בתנאים מסוימים) ממס הכנסה על הכנסתו עד לתקרה הנקובה בחוק.
- הפטו יחול על עיוור או נכה שנקבעה לו נכות של 100% או נכות של 90% לפחות נכות רפואית – מחמת שלקה באברים שונים והאחוז האמור הוא תוצאה של חישוב מיוחד (משוקלל) של הליקוי באברים השונים שבלעדיו היה נקבע אחוז נכות של 100% לפחות.

אחוז הנכות נקבע על פי סדרה של חוקים המפורטים בסעיף 9(א)(א) או ע"י ועדה של המוסד לביטוח לאומי אליה הופנה הנכה ע"י הנציב או מי שהוסמך על ידו לפי סעיף 9(א)(ב) ותקנות שהתקין שר האוצר.

הפטור ניתן להכנסה מיגיעה אישית עד ל- 492,000 ₪ (בשנת 2004), ואם הכנסת הנכה מיגיעה אישית הייתה נמוכה מ- 58,920 ₪ (בשנת 2003) גם להכנסה שאינה מיגיעה אישית עד להכנסה כוללת של 58,920 ₪. פטור של 117,600 (בשנת 2003) ניתן להכנסות מריבית שמקורן בפיצויים בשל נזקי גוף שנתקבלו בתקופת הפטור.

מיולי 2003 הותנתה תקרת הפטור בתקופת הנכות. נכים לתקופה של עד 184 יום אינם זכאים לפטור כלשהו, נכים לתקופה של 364 - 185 יום זכאים לפטור של 58,920 ₪ (לשנת 2004).

2.2.

התקנות

בתקנות מס הכנסה (קביעת אחוז נכות), התש"מ 1979 הוסדר הליך קביעת אחוז הנכות על פי סעיף 9(ב) לפקודה.

הועדה של המוסד לביטוח לאומי הוסמכה על ידי שר האוצר לקבוע את אחוזי הנכות.

בקשה לקביעת אחוז הנכות על ידי הועדה של המוסד לביטוח לאומי מוגשת באמצעות מס הכנסה בצרוף תשלום למוסד לביטוח לאומי.

הועדה קובעת את אחוז הנכות לאחר התייצבות הנכה בפניה או על פי מסמכים בהסכמת הנכה. במקרים של נכות קשה ניתן לערוך את הבדיקה במקום הימצאו של הנכה. הועדה מוסמכת לדרוש בדיקות נוספות.

בתקנות נקבעו דרך הטיפול במקרים של חילוקי דעות בין חברה ודרך רישום החלטותיה.

העתק החלטות הועדה נמסר לנכה ולנציב או מי שהוסמך על ידו. על פי בקשת הנכה נמסרים גם המימצאים והנימוקים להחלטות.

הנכה והנציב רשאים לערער על החלטת הועדה בדבר אחוז הנכות תוך 45 יום מהתאריך בו נמסרה להם ההחלטה. הערעור כרוך בתשלום.

ועדת הערר מונה שלושה רופאים והחלטותיה סופיות.

בתקנות מפורטים אופן הגשת הערר וסמכויות הדנים בו.

משחלפו ששה חודשים מיום שנקבע לאחרונה אחוז נכותו של נכה רשאי הנכה לבקש קביעת אחוז נכות חדש, אם הביא אשור רפואי כי חלה הרעה במצבו.

בתום שנה ממועד קביעת אחוז הנכות רשאי הנציב לבקש קביעה מחדש על פי התקנות.

עקרונות הפעלת השאילתה – IS95

.3

בתפריט הראשי יופיעו האופציות הרלוונטיות לעבודה השוטפת.

טיפול בבקשה לפי סעיף 9(5)

הזנת נתונים לשאילתה תעשה על ידי בחירת האופציה 100 במסך התפריט, " טיפול בבקשה לאישור לפי סעיף 9(5) ".

3.1 מסך "הזנת בקשה חדשה או נוספת והפניה "

נישום המבקש לקבוע את נכותו לפי סעיף 9(א)(ב) לפקודה, יופנה ע"י משרד השומה לוועדה רפואית של הביטוח הלאומי.

בשלב ההפניה ישודר במסך תאריך הגשת הבקשה ע"י הנישום וסוג הוועדה.

ועדה רגילה – ועדה אליה ניגש הנישום לשם קביעת נכותו מכח סעיף 9(א)(ב) והתקנות שהותקנו ונועדה לקבלת פטור ממס.

ועדה אחרת – ועדה אליה ניגש הנישום לשם קביעת נכותו מכח אחד החוקים הבאים:

1. חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט – 1959

2. חוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד – 1954

3. חוק נכי רדיפות הנאצים, תשי"ז – 1957

4. חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, תש"ל – 1970

5. פרק ג', פרק ו' 2 ופרק ט' 2 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח – 1968

6. חוק לפיצוי נפגעי גזת, התשנ"ד 1994

7. חוק שרותי הסעד (תעודת עיוור), תשי"ח 1958

רשימה זו נמצאת במחשב ויש לבחור את החוק שלפיו נקבעה נכותו של הנישום.

פקיד השומה מוסמך לאשר פטור על פי אחד החוקים המפורטים לעיל או להפנותו לוועדה רפואית של המוסד לביטוח לאומי מכח סעיף 9(ב) ולאשר פטור ממס על פי החלטותיה.

סוג פניה

א. ועדה רפואית – פניה ראשונה.
 כאמור לעיל הנישום יקבל טופס 0169 הפניה לועדה רפואית שובר תשלום, וטופס 0169 ב' ויתור סודיות, יצרף מסמכים רפואיים ויגישם לועדה הרפואית בביטוח לאומי בדואר רשום.

ב. פניה לועדה רפואית נוספת
 הנכה יכול לפנות לועדה רפואית נוספת בנסיבות הבאות:

- הארכת נכות זמנית

- החמרה במצבו

פקיד שומה יכול לפנות לועדה רפואית נוספת ביוזמתו. שלב זה יכול להיעשות רק אם עברה שנה מיום שנתקבלו ממצאי הראשונה.

בכל פניה לועדה רפואית נוספת יש לצרף נימוקים בכתב.

מכתב ההפניה שיונפק ע"י המחשב, נימוקי הפנייה ושובר תשלום יצורפו לתיקו הרפואי של הנישום וישלחו לועדה על ידי פקיד השומה בדואר רשום.

בתחתית המסך יש למלא סוג פניה, תאריך ההפניה ע"י המשרד ואסמכתא (אם המשרד מנהל מערכת ניהול לשכה לפניות אלו).

ג. הגשת מסמכי ועדה רפואית על פי סעיף 9(א)(א) לפקודת מס הכנסה

נישום המבקש לקבוע מהו הפטור המגיע לו עקב החלטות הועדה הרפואית מכח סעיף זה, יגיש את תוצאות ההחלטה למשרד השומה ועל פי הפרוטוקולים של הועדות והמסמכים שיצורפו אליהם יקבע הפטור המגיע.

לשידור סוג ועדה אחרת 9(א)(א), ניתן לפתוח חלון ולבחור את שם הועדה שמכוחה מבוקש הפטור ושקבעה את נכותו של הנישום.

חלקו השני של המסך אינו מיועד לסוג ועדה זה.

.3.2

מסך "אחוז נכות ואישור סופי למתן פטור"

במסך זה יקלטו תוצאות ההחלטה של הועדה כפי שפורטו בפרוטוקול. בתחילת המסך יש לשדר את תאריך "קבלת ההחלטה" ותאריך "דואר נכנס" של התיק.

כמו כן יש לפתוח חלון אחוזי הנכות ולשדר את כל סעיפי הנכות שנקבעו בפרוטוקול.

בסיום שידור כל סעיפי הליקוי יש לעדכן בחלון את הנתונים באמצעות PF2. אם לא יבוצע עדכון בחלון לא יועברו הנתונים למסך הראשי ויהיה צורך בשידור חוזר של סעיפי הליקוי.

בתחתית המסך תופיע טבלה המפרטת את כל אחוזי הנכות לפי תאריכים וזכאות לפטור על פי פקודת מס הכנסה.

אישור סופי יעשה על ידי מאשרי 9(5), ראה סעיף 4 לה"ב. יש לסמן במקום המיועד לכך את האות "כ" ולעדכן ע"י PF2.

בשלב זה תופיע הערה המפנה למסך הדפסת המכתבים לשם הדפסת אישור מתאים.

.3.3

מסך "מכתבים ואישורים"

ניתנו הנחיות ברורות בדבר סוגי המכתבים שיוצאו בגין כל ארוע ששודר.

יש לשלוח העתק המכתב לכל הנמענים העתקים יונפקו באופן אוטומטי ועל העובד לשלוח אותם למכותבים.

ניתן להדפיס במסך זה העתקי אישורים שכבר הונפקו. יש לבחור את סוג האישור ולעדכן באמצעות PF2.

לפני ההדפסה יופיע האישור על גבי המסך ורק לאחר שהמכתב נבדק יש לשלוח אותו להדפסה.

.3.4

"חלון מעברים"

בכל שלב משלבי הפעלת המערכת ניתן לעבור לשלב אחר ע"י הקשת PF6 ופתיחת חלון מעברים.

חלון זה מפרט את כל שלבי הטיפול בנישום וכן סטטיסטיקות הנוגעות לשאילתה.

.3.5

עיון חוזר לאחר בקשה

שלב זה נועד למקרים בהם נפלה טעות קולמוס בפרוטוקול .

לרוב מדובר בטעות טכנית כגון חישוב שגוי של סעיפי הליקוי. על מנת לא להפעיל את שלב הערר מועבר החומר לוועדה לעיון חוזר ותיקון הפרוטוקול.

שלב זה מופעל בדרך כלל ע"י נציבות מס הכנסה.

יש לשדר את תאריך העברת התיק לעיון חוזר בנציבות ואת יתר התאריכים בעת קבלת החלטת לאחר העיון החוזר.

המשך הטיפול יעשה באופן זהה לטיפול בבקשה רגילה.

.3.6

הגשת ערר

הנישום ופקיד השומה רשאים לערער על החלטות הועדה.

על פי התקנות ניתן לערער על החלטות לא יאוחר מ- 45 יום מיום קבלת הפרוטוקול .

המערכת בודקת תאריכים אלו וחוסמת את שידור הערר ע"י פקיד השומה, אם חלפו 45 יום. פקיד השומה המגיש ערר יפרט על גבי מסך זה את נימוקיו לערר.

פקיד השומה יודא שעל הפרוטוקול הוטבע תאריך קבלתו לצורך קביעת תקופת הערעור.

לצורך רישום הנימוקים יש לפתוח חלון "כתיבת נימוקי ערר". נימוקים אלו יופיעו במכתב שיישלח לוועדה.

נישום המבקש להגיש ערר יגיש בכתב ידו את הנימוקים לערעור.

כל שלבי השידור של תוצאות החלטת הינם זהים לשלב הראשון של הגשת הבקשה וקבלת תוצאות של הביטוח הלאומי.

בשלב זה ניתן להדפיס מכתבים המפרטים את הזכאות של הנישום לפי סעיף 9(5).

על הנישום לשלם את שובר התשלום עבור הערר ולהעבירו למשרד השומה בצרוף נימוקים לערר והאישורים הרפואיים. פקיד השומה יצרף את כל המסמכים לתיקו הרפואי של הנישום ויעבירם לוועדה לעררים של הבטוח הלאומי בדואר רשום.

פקיד השומה המערער מיוזמתו על החלטות ישלח העתק של ההפניה לחשבות האגף לשם תשלום האגרה.

3.7. סיכום בקשות הנישום - 200
 מסך זה מציג את סיכום כל בקשותיו של הנישום. תאריך פניה של כל בקשה, סוג בקשה, שלב אחרון שבוצע (לאותה בקשה), זכאות לפטור, תקופת הנכות ואחוז הנכות.

ממסך זה ניתן להיכנס לכל אחת מהבקשות לטפל בה או לבדוק אותה.

3.8. זכאות הנישום לפי שנות מס - 300
 מסך זה מיועד לאנשי השומה המטפלים בדו"חות השנתיים ולנותני אישורים בחוליות תאומי מס המבקשים לברר את זכאות הנישום לפטור על פי שנות מס.

התאריכים המופעים בטבלה הינם תקופות בהם זכאי הנישום לפטור בגין היותו נכה לפי סעיף 9(5).

4. סמכויות
 לאור הרגישות הרבה הנדרשת בטיפול במסמכים רפואיים ובתוצאות דיוני הועדות הרפואיות יעשה הטיפול ע"י שני עובדים בלבד בכל משרד.

את העובדים יש להגדיר בשאילתה IOVD בתת תפקיד 955.

ככלל הגורם המאשר הינו פקיד השומה או סגנו אך ניתן לקבוע מאשר אחר בתאום עם מחלקת הניכויים בנציבות. בכל מקרה לא יהיו יותר משני מאשרים.

המאשרים יוגדרו בשאילתה IOVD בתת תפקיד 957.

5. שינויי חקיקה במסגרת חוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל
 המערכת תנפיק אישור בדבר זכאותו של הנישום לפטור בכפוף לתיקון שנעשה בסעיף 9(5). דהיינו, מי שנקבעה לו נכות ממועד תיקון החוק (יולי 2003.1.7) קצרה מ-184 יום לא יהיה זכאי לפטור כלל.*

מי שנקבעה לו נכות זמנית יקבל אישור על זכאותו לפטור ותקופת הפטור. את תקרת הפטור יש לקבוע במסגרת הנפקת אישור תאום מס בשאילתה IMAS.

6. אם נקבעה נכות צמיתה במהלך השנה השוטפת יש לערוך תאום מס בשנה בה החלה זכאות הנישום, גם אם הנכות נקבעה לצמיתות.

למכתב התשובה שיונפק על ידי השאילתה יש לצרף טופס 116 לתאום מס.

מי שנקבעה זכאותו לפטור לצמיתות יקבל אישור למעביד המקנה לו פטור עד לתקרה הקבועה בחוק.

* מי שתקופת נכותו החלה לפני ה- 1.7.2003 יחולו עליו הוראות סעיף 9(5), שקדמו לתיקון, עד סוף שנת 2003.

7. נישום המבקש לקבל פטור מכח סעיף 9(5) לפקודה ימלא טופס בקשה שיצורף לתיקו הרפואי.
- טופס זה יפרט את כל בקשותיו של הנישום ויהווה אסמכתא לכל פנייה נוספת בעתיד.
8. מי שנקבעה לו נכות במהלך השנה יונפק לו אישור תאום מס לשנה השוטפת. בתאום המס יש לשדר את חלקה היחסי של ההכנסה הפטורה בהתאם לתקופת הנכות (עד 365 יום או מעל 365 יום).
- אם תקופת הנכות נקבעה לשתי שנות מס יש להתחשב גם במיצוי הפטור בשנה קודמת.
9. ממועד פתיחת השאלתה לשידור בקשות לנכות, יש להימנע ממתן אישורים ידניים.
10. אחריות פקידי השומה ורכזי הניכויים אחראים על ביצוע הוראה זו.

ב ב ר כ ה

נציבות מס הכנסה ומיסוי מקרקעין